

STATUT

ZWIĄZKU WETERANÓW POWSTAŃ NARODOWYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

1914/1919

Stow. zarejstr.

STATUT

ZWIĄZKU WETERANÓW POWSTAŃ NARODOWYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

1914/1919

Stow. zarejestr.

1 9

POZNAŃ

3 4

CZCIONKAMI DRUKARNI DZIENNIKA POZN., SP. AKC.

Kc

69377

§ 1.

Nazwa.

Związek nosi nazwę: „Związek Weteranów Powstań Narodowych Rzeczypospolitej Polskiej 1914/19 r. w Poznaniu — Stowarzyszenie zarejestrowane”.

§ 2.

Siedziba Związku i teren działania.

Terenem działania jest cały obszar Rzeczypospolitej Polskiej, za wyjątkiem województw kieleckiego i łódzkiego oraz stołecznego miasta Warszawy, organizacyjnie podzielony przez Zarząd Główny Związku na okręgi, delegatury powiatowe, względnie grodzkie i koła.

Siedzibą Zarządu Głównego Związku, który pełni jednocześnie funkcje „Zarządu Okręgu Poznańskiego” jest stołeczne miasto Poznań.

§ 3.

Charakter prawny Związku.

Związek jest osobą prawną — może posiadać majątek ruchomy i nieruchomy, nabywać go i zby-

wać, zawierać wszelkie umowy, przyjmować i czynić zapisy i darowizny, występować i odpowiadać sądownie.

§ 4.

Sztandar, pieczęć, odznaka i umundurowanie Związku.

Związek posiada ustalone przez Zarząd Główny Związku jednolity sztandar, jednolitą pieczęć i jednolitą odznakę związkową.

Członkowie Związku mają prawo używania jednolitego munduru i czapki.

Przy zbiorowych wystąpieniach w mundurze, członkowie Związku, a w szczególności członkowie zarządów władz Związku, mają prawo noszenia broni palnej z zachowaniem wymogów Rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 27 października 1932 r. o broni, amunicji i materiałach wybuchowych (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 807).

§ 5.

Cele Związku.

Celem Związku jest:

1. zespolenie wszystkich uczestników walk o niepodległość Polski w karną, twórczą i organizacyjną całość na użytek Państwa Polskiego, ku utrwaleniu jego potęgi i bezpieczeństwa;
2. utrzymanie wśród członków braterstwa broni i koleżeństwa;

3. strzeżenie godności weterana polskiego;
4. obrona interesu członków i niesienie wzajemnej pomocy;
5. krzewienie wśród społeczeństwa polskiego ideałów, dla których poszli w bój powstańcy ostatniej doby.

§ 6.

Sposoby działania Związku.

Dla osiągnięcia swoich celów Związek:

1. współdziała z władzami wojskowymi ku wzmoczeniu sił obronnych Państwa Polskiego;
2. współpracuje z władzami państwowymi i samorządowymi;
3. krzewi wśród członków Związku przywiązanie do Polski i jej wielkiej tradycji historycznej;
4. wyrabia wśród członków Związku poczucie państwowe i dzielność żołnierską; pielęgnuje wśród nich ducha narodowego oraz podtrzymuje wiarę w mocarstwową potęgę Polski;
5. wyrabia wśród członków Związku karność, obowiązkowość i odpowiedzialność w pracy zawodowej, społecznej i kulturalno-oświatowej;
6. utrzymuje łączność z innymi bratnimi organizacjami niepodległościowymi polskimi przy zachowaniu pełnej autonomii Związku;
7. organizuje publiczne obchody rocznic narodowych, zjazdy, zebrania, odczyty publiczne itd.;

8. popiera publikację prac historycznych dot. walk o niepodległość Polski w latach 1914 do 1919 w szczególności „Powstania Wielkopolskiego w roku 1918/19” itd.;
9. opiekuje się wdowami i sierotami po zmarłych członkach;
10. interwenjuje u władz państwowych i samorządowych w sprawach członków Związku; współdziała w pośrednictwie pracy, tworzeniu warsztatów pracy i wynajdywaniu sposobów zarobkowania;
11. umożliwia członkom i ich rodzinom korzystanie z bezpłatnej opieki lekarskiej i porady prawnej;
12. buduje „Domy weterańskie” dla członków — inwalidów względnie członków niezdolnych do zarobkowania;
13. udziela honorowej asysty przy pogrzebach zmarłych członków;
14. opiekuje się mogiłami zmarłych członków.

§ 7.

Członkowie Związku.

Członkiem Związku może być każdy nieposzlakowany na honorze obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, chrześcijanin narodowości polskiej, przyjęty w poczet członków jednego „Koła” i zatwierdzony na podstawie uchwały Zarządu Koła przez Zarząd właściwego Okręgu.

§ 8.

Członkowie Związku dzielą się na:

- a) zwyczajnych,
- b) nadzwyczajnych,
- c) honorowych.

§ 9.

1. a) Członkiem zwyczajnym Związku może być każdy uczestnik walk o niepodległość Polski z lat 1914/19 i trzeciego powstania śląskiego, który zadość czyniąc § 7 statutu, udowodni swoje uczestnictwo w tych walkach i jako uczestnik walk niepodległościowych uznany będzie przez jedną z komisji weryfikacyjnych, istniejących przy Związku.
- b) Członkiem nadzwyczajnym Związku może być każdy, który zadość czyniąc § 7 statutu, udowodni, że ideowo współdziałał z ruchem niepodległościowym polskim.
- c) Członkiem honorowym Związku może być obywatel Polski szczególnie zasłużony w historii walk o niepodległość Polski. Godność członka honorowego Związku nadaje Walny Zjazd Delegatów Związku zwykłą większością głosów przy obecności $\frac{3}{4}$ uprawnionych na Zjeździe Delegatów na wniosek Zarządu Głównego Związku.
2. Zgłaszający się do Związku wypełnia i podpisuje deklarację przystąpienia, którą składa

w obranem przez siebie Kole. O przyjęciu względnie nieprzyjęciu w poczet członków Koła, Zarząd Koła decyduje osobną uchwałą, którą przesyła w odpisie wraz z swoją opinią i deklaracją zgłaszającego się Zarządowi Okręgowemu właściwemu do zatwierdzenia. Zarząd Okręgu może odmówić przyjęcia zgłaszającego się bez podania powodów. Decyzja Zarządu Okręgu jest w tym przypadku ostateczna.

§ 10.

Prawa członków.

1. Członkowi zwyczajnemu przysługuje:
  - a) czynne i bierne prawo wyborcze do władz związkowych,
  - b) branie udziału w zebraniach i zjazdach Związku,
  - c) korzystanie z wszystkich praw przewidzianych przez statut oraz z urzędzeń, udogodnień, pomocy moralnej i materialnej Związku,
  - d) prawo noszenia munduru i odznaki związkowej.
2. Członkowi nadzwyczajnemu przysługuje:
  - a) branie udziału w zebraniach i zjazdach Związku bez prawa decyzji,
  - b) prawo korzystania z urzędzeń, udogodnień i pomocy moralnej i materialnej Związku za osobną zgodą władz Związku,

c) pozatem ma odpowiednie zastosowanie do członków nadzwyczajnych przepis § 11 statutu oraz osobny regulamin, wydany przez Zarząd Związku.

3. Członkowi honorowemu Związku przysługują wszelkie prawa członków zwyczajnych za wyjątkiem czynnego i biernego prawa wyborczego.

§ 11.

Obowiązki członków.

1. Każdy członek Związku obowiązany jest:
  - a) przestrzegać statutu, regulaminów, zarządzeń i instrukcji władz związkowych oraz stosować się do prawomocnych uchwał,
  - b) postępować zgodnie z honorem obywatela polskiego i zasadami moralności,
  - c) być punktualnym i sumiennym w życiu zawodowym i społecznym,
  - d) przeciwdziałać szkodliwym działaniom dla całości Państwa, Wojska i Związku,
  - e) szerzyć ideologję Związku i spełniać jego cele,
  - f) płacić wpisowe, składki miesięczne, ponieść inne ciężary ustalone przez władze związkowe, uczęszczać na zebrania i brać udział w pracach Związku.

§ 12.

Wystąpienie członków.

Traci się członkostwo Związku przez wystąpienie na własne żądanie, skierowane do Zarządu Koła, do którego członek ostatnio należał.

Wystąpienie nie zwalnia od wyrównania zaległych składek i innych zobowiązań wobec Związku, aż do końca roku gospodarczego.

§ 13.

Wykreślenie członków.

1. Traci się członkostwo Związku na skutek wykreślenia z listy członków przez Zarząd Koła, z powodu 4-miesięcznego zalegania z składkami i innymi świadczeniami wobec Związku.

W tym przypadku Zarząd właściwego Koła jest obowiązany najwcześniej w terminie 14 dni po upływie 4-miesięcznego czasokresu zalegania z składkami, uprzedzić członka zalegającego o zamiarze wykreślenia go z listy członków i wezwać go pisemnie do uregulowania zaległości w terminie 14 dni. Po upływie powyższego czasokresu członek zalegający ze świadczeniami zostaje automatycznie wykreślony z listy członków.

W sprawach wykreślenia członka z listy członków z § 13 statutu, uchwała Zarządu Koła jest w tym przypadku ostateczna i członkowi nie przysługuje prawo odwoływania się.

2. Z chwilą uregulowania zalegających świadczeń, członek wykreślony może stać się nadal

członkiem Związku, o ile się temu nie sprzeciwi Zarząd właściwego Okręgu względnie Zarząd Główny Związku.

§ 14.

Wykluczenie członków.

1. Traci się członkostwo Związku przez wykluczenie uchwałą Zarządu Koła, do którego członek ostatnio należał:

- a) za działanie na szkodę Związku względnie za podkopywanie autorytetu władz organizacyjnych Związku,
- b) za stałe zaniebywanie ciężących na członkach obowiązków w szczególności za nieprzestrzeganie statutu, regulaminów, zarządzeń i instrukcji oraz niepodporządkowanie się uchwałom prawomocnym władz Związku,
- c) za przynależność do organizacji działających na szkodę Państwa Polskiego lub Związku,
- d) w razie skazania członka prawomocnym wyrokiem sądu państwowego za czyn hańbiący lub dokonany z chęci zysku,
- e) w razie wykluczenia członka z innej organizacji należącej do Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny,
- f) w razie skazania członka przez Sąd Wojskowy na karę wydalenia z wojska polskiego,
- g) w razie wydalenia członka z Związku prawomocnym orzeczeniem władz Związku.

2. Wykluczenie członka przez Zarząd Koła z przyczyn, wymienionych w § 14 statutu, uzależ-

nione jest od zatwierdzenia przez Zarząd właściwego Okręgu, który przesyła swoją decyzję na piśmie członkowi wykluczonemu i Zarządowi Koła do wiadomości.

3. Od decyzji wykluczającej członka z Związku, zatwierdzonej przez Zarząd właściwego Okręgu, może członek wnieść pod rygorem przedawnienia odwołanie do Walnego Zjazdu Delegatów Związku, które należy złożyć na piśmie Zarządowi Głównemu Związku w terminie nieprzekraczalnym 2-tygodni po otrzymaniu decyzji zatwierdzającej wykluczenie. Osoby wykluczone za czyny wymienione w punkcie d) i f) § 14 statutu nie mogą być ponownie przyjęte do Związku.

4. Dla dobra Związku, Zarząd Główny Związku władny jest wykluczyć członka z Związku i przekazać niezwłocznie sprawę Sądowi Honorowemu Związkowemu do rozpatrzenia i rozstrzygnięcia. Od decyzji Sądu Honorowego przysługujące członkowi wykluczonemu i Zarządowi Głównemu prawo przesłania odwołania w terminie nieprzekraczalnym 2 tygodni od odebrania decyzji Sądu Honorowego Walnemu Zjazdowi Delegatów Związku.

§ 15.

Zawieszenie członków w czynnościach.

1. Uchwałą Zarządu Koła może być członek zawieszony w prawach członkowskich:

- a) w przypadku wdrożenia przeciwko niemu postępowania karnego,

- b) w przypadku wdrożenia przeciwko niemu postępowania honorowego,
- c) w przypadku uzasadnionego podejrzenia o popełnienie czynów z § 14 statutu.

Od uchwały zawieszającej członka w jego prawach służy zawieszonemu odwołanie do Zarządu właściwego Okręgu, który zatwierdza lub uchyla zawieszenie.

Decyzja Zarządu Okręgu jest w tym przypadku ostateczna.

2. Członka Związku może pozatem zawiesić w jego prawach Zarząd Główny Związku, którego decyzja jest w tym przypadku również ostateczna.

3. Zawieszenie w prawach członkowskich, trwające dłużej niż jeden rok kalendarzowy, wymaga ponownej uchwały właściwych władz Związku.

4. Wszelkie decyzje dot. wykluczenia i zawieszenia, wydane przez Koła, Zarządy Okręgów, Zarząd Główny, Sąd Honorowy i Walne Zjazdy Delegatów, winny być zainteresowanemu pisemnie zakomunikowane za pokwitowaniem.

§ 16.

Majątek, składki członkowskie i rachunkowość Związku.

1. Każdy członek zwyczajny i nadzwyczajny płaci wpisowe, składki i inne świadczenia w terminach ustalonych przez władze Związku.

2. Wysokość wpisowego ustala Koło uchwałą Walnego Zebrania Koła, przedkładając Zarządowi właściwego Okręgu powziętą uchwałę do zatwierdzenia.
3. Wysokość składek dla członków zwyczajnych i nadzwyczajnych ustala Zarząd Główny Związku.
4. Z zebranych składek miesięcznych przesyłają Koła najpóźniej 10-tego każdego miesiąca Zarządowi Głównemu Związku 20% wpływów, a właściwemu Zarządowi Okręgu 30% wpływów. Z pozostałej reszty opłacają Koła swoje wydatki administracyjne i prowadzą akcję charytatywną wśród członków Związku.
5. Majątek Związku Weteranów składa się z majątku Kół, majątku Okręgów i majątku Zarządu Głównego.

Sprzedaż lub wyzbycie się majątku może być uskutecznione prawomocną uchwałą Zarządu bezpośrednio wyższej władzy organizacyjnej Związku.

Majątek rozwiązanego Koła wraz z księgami kasowymi itd. winien ostatni przed rozwiązaniem Zarząd Koła przekazać właściwemu Zarządowi Okręgu,

6. Zarząd Główny, Zarządy Okręgów, Zarządy Kół prowadzą księgowość i kasę zgodnie z wymaganiami prawa i przyjętymi zwyczajami.
7. Rokiem obrachunkowym Związku jest rok kalendarzowy.

8. Zarząd Koła jest władny w własnym zakresie zwolnić członka Koła na przeciąg jednego roku lub na krótszy czasokres całkowicie lub częściowo od składek i innych opłat związkowych, o ile istnieją ku temu specjalne powody. W tym przypadku Zarząd Koła przesyła członkowi swemu do wiadomości odpis uchwały zwalniającej członka całkowicie lub częściowo od opłat związkowych. Uchwały dotyczące zwalniania członków całkowicie lub częściowo od opłat związkowych muszą być co roku odnawiane.
9. W razie zachodzących wątpliwości, związanych z wykonaniem przepisu § 15 statutu, rozstrzyga Zarząd Główny Związku, którego decyzje są ostateczne.

§ 17.

Organizacja władz Związku.

I. Władzami Związku są:

1. Walny Zjazd Delegatów Związku.
2. Zarząd Główny Związku.
3. Walne zjazdy delegatów okręgów wojewódzkich.
4. Zarządy Okręgów Wojewódzkich.
5. Delegaci powiatowi względnie grodzcy.
6. Walne zebranie członków Kół.
7. Zarządy Kół.

II. Władzamy pomocniczymi Związku są:

1. Komisje rewizyjne.
2. Komisje weryfikacyjne.
3. Związkowy Sąd Honorowy.

§ 18.

Walny Zjazd Delegatów Związku.

Zarząd Główny zwołuje w pierwszym kwartale każdego roku kalendarzowego „Walny Zjazd Delegatów Związku, w którym biorą udział delegaci, wyznaczeni na Walnych Zjazdach Delegatów Okręgów oraz delegaci powiatowi względnie grodzcy.

Okręgi zorganizowane wysyłają na Walny Zjazd Delegatów Związku po jednym delegacie na 4 Koła, przyczem dany delegat ma 4 głosy. Każdemu delegatowi powiatowemu względnie grodzkiemu przysługuje tylko jeden głos.

§ 19.

Kompetencje Walnego Zjazdu Delegatów Związku.

Do kompetencji Walnego Zjazdu Delegatów Związku należy:

1. nabywanie, zbywanie i obciążanie nieruchomości oraz zaciąganie zobowiązań,
2. uchwalanie zmian statutu,
3. uchwalanie rozwiązania Związku,
4. wybór członków „Zarządu Głównego” Związku,

Walny Zjazd Delegatów Związku wybiera Zarząd Główny w następującym składzie: prezesa na okres 3-letni i zasadniczo 14 członków Zarządu Głównego oraz 8 zastępców na okres 2-letni, przyczem co roku ustępuje połowa członków Zarządu Głównego przez losowanie. Ustępujący członkowie mogą być ponownie wybrani do Zarządu Głównego.

5. wybór Komisji Rewizyjnej przy Zarządzie Głównym Związku,
6. wybór członków do Związkowego Sądu Honorowego,
7. wybór względnie zatwierdzenie wyboru członków do komisji weryfikacyjnych przy Zarządzie Głównym względnie przy poszczególnych okręgach,
8. udzielanie pokwitowania Zarządowi Głównemu w szczególności skarbnikowi Zarządu Głównego,
9. rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań rocznych i ustalanie budżetu Związku na następny rok obrachunkowy,
10. załatwianie wniosków przedstawionych przez Zarząd Główny oraz przedstawionych w terminie przez Zarządy Okręgów Wojewódzkich i delegatów powiatowych względnie grodzkich,
11. uchwalanie dyrektyw dla Zarządu Głównego, Zarządów Okręgów Wojewódzkich i delegatów powiatowych względnie grodzkich,
12. zatwierdzanie lub uchylanie wszelkich uchwał powziętych przez Zarząd Główny, Zarząd

Okręgów Wojewódzkich oraz wszelkich decyzji, powziętych przez delegatów powiatowych względnie grodzkich,

13. rozstrzyganie i zatwierdzanie spraw, przedłożonych Zjazdowi Delegatów Związku przez Zarząd Główny, Zarządy Okręgowe i delegatów powiatowych i grodzkich,
14. nadawanie członkostwa honorowego po myśli § 9 d) statutu.

§ 20.

Uchwały Walnego Zjazdu Delegatów Związku.

1. Uchwały Walnego Zjazdu Delegatów Związku zapadają większością głosów. W razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego.

2. Do ważności uchwał wymagana jest zasadniczo obecność conajmniej połowy delegatów, uprawnionych do głosowania.

3. Do ważności uchwał przy sprawach z § 19 punkty 1, 2 i 3 statutu wymagana jest obecność $\frac{3}{4}$ delegatów, uprawnionych do głosowania.

4. Walnemu Zjazdowi przewodniczy prezes względnie innych członek Zarządu Głównego lub jeden z delegatów Zjazdu, wybrany zwykłą większością głosów na przewodniczącego przez Zjazd. Przewodniczący Zjazdu powołuje do prezydium zjazdu sekretarza i 2 ławników z grona uprawnionych delegatów.

Protokół zjazdu podpisują przewodniczący i protokolant.

5. O ile na oznaczony czas nie stawi się potrzebna ilość delegatów, natenczas przewodniczący Zjazdu wyznacza na sali obrad drugie zebranie Zjazdu na pół godziny później z tym samym porządkiem obrad. Uchwały tego Zjazdu obowiązują bez względu na ilość obecnych delegatów.

§ 21.

Wnioski na Walny Zjazd Delegatów Związku.

1. Wszelkie wnioski na Walny Zjazd Delegatów Związku muszą być nadesłane przez Zarządy Okręgów do Zarządu Głównego Związku w terminie 14-dniowym przed Walnym Zjazdem.

2. Do stawiania wniosków na Walny Zjazd Delegatów Związku uprawnieni są Zarząd Główny, Zarządy Okręgów i Delegaci powiatowi względnie grodzcy.

3. O dniu i miejscu Walnego Zjazdu Delegatów Związku zawiadamia Zarząd Główny Zarządy Okręgów oraz Delegatów powiatowych i grodzkich na 14 dni przed terminem Zjazdu.

§ 22.

Nadzwyczajny Walny Zjazd Delegatów Związku.

1. Nadzwyczajny Walny Zjazd Delegatów Związku zwołuje Zarząd Główny Związku, o ile uważa to:

- a) za konieczne,
- b) na pisemny i uzasadniony wniosek $\frac{1}{3}$ ilości istniejących i zarejestrowanych Kół.

2. Co do Zjazdu nadzwyczajnego miarodajne są analogiczne postanowienia §§ 18, 19, 20 statutu z tym wyjątkiem, że zaproszenie na Nadzwyczajny Walny Zjazd delegatów doręczone być winno co najmniej na 14 dni przed terminem Zjazdu, a wnioski na Zjazd winny być nadesłane w terminie 7-dniowym przed Zjazdem. Nadzwyczajny Zjazd zwołany pod punktem b) musi być zwołany przez Zarząd Główny w ciągu 2 miesięcy od dnia otrzymania wniosków o zwołanie.

§ 23.

Porządek obrad walnego zjazdu delegatów Związku.

1. Uchwały Walnego Zjazdu Delegatów Związku mogą obejmować tylko sprawy umieszczone w porządku obrad Zjazdu, chyba że załatwienie w porządku obrad nieprzewidzianych spraw nastąpi mocą jednogłośniejszej uchwały $\frac{3}{4}$ obecnych i uprawnionych do głosowania Delegatów Zjazdu.

2. Wnioski, dotyczące załatwienia spraw nadzwyczajnych, zgłoszone być winny do porządku obrad Zjazdu przed rozpoczęciem obrad.

§ 24.

Uprawnienia Zarządu Głównego.

Zarząd Główny:

1. wykonuje uchwały „Walnego Zjazdu Delegatów Związku” oraz reprezentuje Związek na zewnątrz,

2. kieruje pracami organizacyjno-administracyjnymi Związku,
3. wykonuje budżet Związku,
4. zwołuje Walne Zjazdy Delegatów Związku,
5. wydaje regulaminy i instrukcje wewnętrzne,
6. czuwa nad przestrzeganiem przez wszystkie władze i organa Związku przepisów statutu, regulaminów i instrukcyj,
7. ustala wzór umundurowania, sztandarów i odznaki związkowej,
8. ustala wysokość opłat i świadczeń pieniężnych na rzecz Związku, co podlega zatwierdzeniu walnego zjazdu delegatów Związku,
9. obniża i umarza długi zaciągnięte przez Okręgi Wojewódzkie, delegatów powiatowych względnie grodzkich oraz Koła w stosunku do Zarządu Głównego Związku,
10. rozporządza funduszami i majątkiem Związku,
11. ustala zasady weryfikacji, odnoszące się do poszczególnych członków Związku,
12. wyklucza członków Związku zgodnie z § 14 punkt 4,
13. organizuje okręgi i ustala w razie potrzeby teren działania,
14. kontroluje działalność okręgów wojewódzkich, delegatów powiatowych względnie grodzkich i kół, w szczególności kontroluje ideową działalność władz Związku,
15. zatwierdza wybór władz organizacyjnych okręgów wojewódzkich,

16. dla dobra Związku zawiesza w czynnościach delegatów powiatowych względnie grodzkich, a w razie potrzeby ustanawia komisarycznych delegatów powiatowych względnie grodzkich,
17. dla dobra Związku rozwiązuje Koła względnie zatwierdza rozwiązanie kół przez Zarządy Okręgów. W razie rozwiązania przez Zarząd Główny (lub zatwierdzenia rozwiązania) całego Koła, nie przysługuje członkom Koła rozwiązanego prawo odwoływania się do władz organizacyjnych Związku. Decyzja Zarządu Głównego jest w tym wypadku ostateczna,
18. dla dobra Związku zawiesza całkowicie lub częściowo zarządy kół,
19. dla dobra Związku zawiesza całkowicie lub częściowo Zarządy Okręgów,
20. dla dobra Związku wyznacza komisaryczne Zarządy Okręgów i Kół, a w razie potrzeby powołuje do życia komisje organizacyjne i reorganizacyjne,
21. kooptuje członków Zarządu Głównego w razie ubycia w czasie trwania kadencji członka Zarządu Głównego,
22. interpretuje ostatecznie w razie zachodzących wątpliwości postanowienia statutu.

§ 25.

Skład Zarządu Głównego.

1. W skład Zarządu Głównego wchodzi: 8 członków zamieszkałych w Poznaniu, którzy nie

mogą być członkami Zarządów Kół, 2 członków z Okręgu województwa poznańskiego, 2 członków z Okręgu województwa pomorskiego, 2 członków z Okręgu województwa śląskiego, 1 członek z Koła Obrońców Lwowa i Małopolski Wschodniej.

2. Pozatem z chwilą utworzenia się okręgów w reszcie województw R. P. wchodzi automatycznie w skład Zarządu Głównego Związku po 2 delegatów z każdego nowoutworzonego okręgu.

Zastępcami członków Zarządu Głównego wybiera zjazd delegatów Związku 3 członków zamieszkałych w siedzibie Zarządu Głównego i 5 członków z terenu województwa poznańskiego względnie pomorskiego i śląskiego.

3. Zarząd Główny wyłania z pośród siebie dwóch wiceprezesów, sekretarza Związku i zastępcę, skarbnika i zastępcę; reszta członków pełni funkcje ławników Zarządu Głównego. Zarząd Główny może powołać do życia komisje, zależnie od potrzeb Związku.

W skład komisyj mogą wchodzić członkowie, należący do Zarządu Głównego.

4. Zarząd Główny odbywa posiedzenia z reguły raz na 2 miesiące.

5. Zobowiązania pieniężne, asygnowanie sum, pokwitowania i umowy, pełnomocnictwa finansowe na potrzeby Związku podpisuje oprócz prezesa i sekretarza także skarbnik.

Wychodzącą korespondencję, upoważnienia, okólniki itd. podpisują prezes i sekretarz Zarządu

Głównego. W razie nieobecności prezesa i sekretarza podpisują na żądanie ich zastępcy.

6. Uchwały Zarządu Głównego zapadają zwykłą większością głosów obecnych członków. Do ważności uchwał potrzebna jest obecność conajmniej połowy członków Zarządu.

Wszelkie uchwały Zarządu Głównego winny być spisywane do osobnej księgi protokólarniej.

7. Biurem Związku (Sekretarjatem Związku) kieruje sekretarz Zarządu Głównego w porozumieniu z prezesem. Funkcjonariuszów biura (sekretarjatu) przyjmuje i zwalnia prezes Związku w porozumieniu z prezydjum Zarządu Głównego.

§ 26.

Prezydjum Zarządu Głównego.

Zarząd Główny wylania z pośród siebie „Prezydjum Zarządu Głównego“, składające się z prezesa, wiceprezesów, sekretarza i skarbnika Zarządu Głównego.

Do kompetencji „Prezydjum“ należy:

1. załatwianie spraw przekazanych do załatwienia przez Zarząd Główny,
2. załatwianie spraw bieżących i decydowanie w sprawach pilnych oraz w sprawach z § 24 statutu z tem jednakże, że sprawy te przedłożone będą Zarządowi Głównemu Związku do wiadomości.

Uchwały Prezydjum zapadają przy obecności przynajmniej 3 członków Prezydjum zwykłą większością głosów.

§ 27.

Walny Zjazd Delegatów Okręgu.

1. Na terenie każdego województwa może Zarząd Główny zaprowadzić okręgi z nazwą odpowiedniego województwa. W skład Okręgu, na czele którego stoi Zarząd Okręgu, wchodzi wszystkie Koła i delegaci powiatowi i grodzcy właściwego województwa. Siedzibą „Zarządu Okręgu“ winna być zasadniczo siedziba władz państwowych administracji ogólnej właściwego województwa. W razie potrzeby siedzibę Okręgu wyznacza Zarząd Główny Związku.

2. Na czele Okręgu stoi Zarząd Okręgu, składający się z prezesa wybranego na 3 lata i 6 członków Zarządu Okręgu oraz 4 zastępców, wybranych przez Walny Zjazd Delegatów Okręgu na 2 lata, przyczem co roku ustępuje połowa członków Zarządu Okręgu przez losowanie. Ustępujący członkowie mogą być ponownie wybrani do Zarządu.

3. Wybór członków Zarządu Okręgu zależy od zatwierdzenia przez Zarząd Główny.

§ 28.

Zwołanie Walnego Zjazdu Delegatów Okręgu.

1. Zarząd Okręgu Wojewódzkiego zwołuje Walny Zjazd Delegatów Okręgu najpóźniej w lutym każdego roku.

2. Walny Zjazd Delegatów Okręgu składa się z delegatów powiatowych względnie grodzkich

i z delegatów Kół danego Okręgu, przyczem każde Koło wybiera z pośród swoich członków zwyczajnych 2 delegatów na Zjazd.

3. O terminie i porządku obrad Zjazdu powiadomieni być winni conajmniej na 14 dni przed zjazdem tak Zarząd Główny Związku, jak delegaci powiatowi i grodzcy oraz Zarządy właściwych Kół.

Każdemu delegatowi na Walny Zjazd Okręgu przysługuje tylko jeden głos.

§ 29.

Nadzwyczajny Walny Zjazd Delegatów Okręgu.

Nadzwyczajny Walny Zjazd Delegatów Okręgu zwołuje się analogicznie do przepisu z § 22 statutu, pozatem na pisemne zarządzenie Zarządu Głównego.

§ 30.

Kompetencje Walnego Zjazdu Delegatów Okręgu.

Walny Zjazd Delegatów Okręgu:

1. rozpatruje i ustala treść wniosków przeznaczonych na Walny Zjazd Delegatów Związku,
2. wybiera swoje władze organizacyjne z zastrzeżeniem zatwierdzenia ich przez Zarząd Główny,
3. dokonuje wyboru delegatów na Walny Zjazd Delegatów Związku w liczbie jednego delegata na każde 4 zarejestrowane Koła, przyczem na każde rozpoczęte 4 Koła przysługuje 1 delegat,

4. dokonuje w razie potrzeby wyboru członków „komisji weryfikacyjnej”, co podlega zatwierdzeniu przez Walny Zjazd Delegatów Związku,
5. udziela pokwitowania Zarządowi Okręgu,
6. ustala budżet na rok obrachunkowy, rozpatruje i zatwierdza sprawozdania roczne,
7. rozstrzyga i zatwierdza sprawy, przedłożone Walnemu Zjazdowi Delegatów Okręgu przez właściwych delegatów powiatowych, grodzkich i Zarządy Kół,
8. zatwierdza lub uchyla uchwały Zarządów Kół,
9. do ważności uchwał starczy zwykła większość głosów przy $\frac{2}{3}$ liczby obecnych i uprawnionych delegatów,
10. o ile na oznaczony czas nie stawi się potrzebna ilość delegatów, przewodniczący Zjazdu wyznacza na sali obrad drugie zebranie Zjazdu na pół godziny później z tym samym porządkiem obrad.
Uchwały tego Zjazdu zapadają bez względu na ilość obecnych delegatów.

§ 31.

Zarząd Okręgu.

Zarząd Okręgu:

1. wykonuje nadzór nad działalnością Kół swojego Okręgu. Kontroluje działalność delegatów powiatowych i grodzkich swojego Okręgu. Wykonuje polecenia Zarządu Głównego oraz uchwały Zjazdu Delegatów Okręgu,

2. wykonuje budżet swojego okręgu,
3. zakłada koła w swoim okręgu,
4. wyznacza i odwołuje delegatów powiatowych względnie grodzkich,
5. zatwierdza przyjęcie, wystąpienie, wykreślenie, zawieszenie i wykluczenie członków,
6. odmawia przyjęcia zgłaszających się do Związku,
7. zwołuje walne zjazdy delegatów okręgu,
8. przedkłada Zarządowi Głównemu projekty regulaminów, okólników itd.,
9. rozwiązuje dla dobra Związku Koła, co podlega zatwierdzeniu Zarządu Głównego Związku,
10. zatwierdza wybór podległych sobie władz organizacyjnych,
11. czuwa nad przestrzeganiem przez podległe sobie władze związkowe postanowień statutu, regulaminów i zarządzeń władz Związku,
12. dla dobra Związku zawiesza w czynnościach całkowicie lub częściowo Zarządy Kół, delegatów powiatowych względnie grodzkich, co podlega zatwierdzeniu Zarządu Głównego Związku,
13. obniża i umarza długi, zaciągnięte przez delegatów powiatowych względnie grodzkich i koła w stosunku do Zarządu Okręgu,
14. kooptuje w razie potrzeby członków Zarządu Okręgu.

§ 32.

1. Na pierwszym posiedzeniu Zarząd Okręgu wybiera z pośród siebie 2 wiceprezesów, sekretarza, zastępcę sekretarza, skarbnika i zastępcę skarbnika. Prezes, wiceprezesi, sekretarz i skarbnik tworzą Prezydjum Zarządu Okręgu.
2. Zarząd Okręgu może wyłonić poszczególne komisje, zależnie od potrzeb Okręgu. W skład Komisji mogą wchodzić członkowie Związku, nie należący do Zarządu Okręgu.
3. Zarząd Okręgu odbywa posiedzenia przynajmniej raz na 2 miesiące.
4. Wychodzące pisma, upoważnienia i okólniki podpisuje prezes i sekretarz Zarządu Okręgu. W razie nieobecności prezesa i sekretarza podpisują na żądanie ich zastępcy.
5. Asygnowanie sum, pokwitowania oraz pełnomocnictwa natury finansowej na potrzeby Okręgu, podpisuje oprócz prezesa i sekretarza także skarbnik.
6. Uchwały Zarządu zapadają większością głosów obecnych członków. Do ważności uchwał potrzebna jest obecność conajmniej połowy członków Zarządu.

§ 33.

Delegat Powiatowy względnie Grodzki.

1. Zarząd Okręgu Wojewódzkiego może wyznaczać w razie potrzeby na każdy powiat względ-

nie większe miasto Delegata Powiatowego wzgl. Grodzkiego, który z polecenia Zarządu Okręgu Wojewódzkiego:

- a) organizuje Koła w swoim obwodzie,
  - b) kontroluje działalność Kół na terenie powierzonego mu powiatu względnie miasta,
  - c) czuwa nad wykonywaniem przez Koła wszelkich zarządzeń i instrukcyj Zarządu Okręgu Wojewódzkiego i Zarządu Głównego,
  - d) opiniuje sprawy dot. członków i władz Kół podległego mu powiatu względnie miasta.
2. Zakres działania delegatów powiatowych względnie grodzkich określa osobny regulamin, wydany przez Zarząd Główny.

§ 34.

Koła.

1. Koła mogą powstać w każdej miejscowości na terenie działania Związku.
2. Koło musi się składać conajmniej z 20 członków (§ 9a statutu).
3. Osoby, które organizują Koło, zwołują za zgodą właściwego Zarządu Okręgu Wojewódzkiego zebranie organizacyjne, które wybiera Zarząd i Komisję Rewizyjną.

Obrany Zarząd przesyła odpis protokołu zebrania organizacyjnego do właściwego Zarządu Okręgu Wojewódzkiego.

4. Koło rozpoczyna swoją działalność po zatwierdzeniu go przez Zarząd właściwego Okręgu Wojewódzkiego i po zarejestrowaniu go w ewidencji Zarządu Głównego Związku.
5. Koło może obejmować kilka sąsiadujących z sobą osiedli. W jednej miejscowości może istnieć za zgodą Zarządu właściwego Okręgu Wojewódzkiego kilka kół.
6. Koła nowo założone, nieodpowiadające warunkom punktu 2 § 34 statutu, ulegają rozwiązaniu na mocy uchwały Zarządu Okręgu Wojewódzkiego, co nie podlega zatwierdzeniu Zarządu Głównego Związku.

§ 35.

Roczne Walne Zebranie Koła.

1. Roczne Walne Zebranie Koła odbywa się co roku najpóźniej do 20 stycznia.
2. Roczne Walne Zebranie wybiera na okres 1 roku prezesa Zarządu Koła, 6 członków Zarządu i 3 zastępców.
3. Roczne Walne Zebranie Koła wybiera Komisję Rewizyjną, składającą się z 3 członków i 3 zastępców.
4. Walne Zebranie Koła rozpatruje i uchwała wnioski Koła na Zjazd Delegatów Okręgu oraz wybiera z pośród swoich członków zwyczajnych dwóch delegatów na Zjazd Delegatów Okręgu.

5. Roczne Walne Zebranie uchwala absolutorjum dla ustępującego Zarządu Koła i zatwierdza budżet Koła na rok następny.
6. Obrady Rocznego Walnego Zebrania prowadzi przewodniczący, wybrany z grona obecnych członków Koła względnie przedstawiciel wyższych władz związkowych.
7. Przewodniczący zebrania powołuje do przydjum sekretarza i dwóch ławników.
8. Protokół zebrania spisuje sekretarz, a do ważności należy zaopatrzyć go w podpis przewodniczącego i sekretarza.
9. Uchwały zapadają większością głosów przy obecności conajmniej połowy członków zwyczajnych Koła.
10. Wszelkie wnioski muszą być nadesłane na ręce Zarządu Koła przez członków w terminie 7-dniowym przed Walnem Zebraniem.
11. O dniu i miejscu Rocznego Walnego Zebrania zawiadamia Zarząd Koła członków na piśmie na 14 dni przed terminem Walnego Zebrania.
12. Uchwały Rocznego Walnego Zebrania Koła sprzeczne z treścią niniejszego statutu są nieważne, choćby zapadły przez akklamację lub wolą wszystkich członków Koła.
13. Do ważności uchwał Rocznego Walnego Zebrania Koła potrzebna jest obecność conajmniej połowy członków. W razie braku quorum, odbyć należy tegoż dnia i w tym samym lokalu w pół godziny później drugie Walne Zebranie, którego uchwały są ważne bez

względu na ilość obecnych za wyjątkiem punktu 12.

14. Nadzwyczajne Roczne Walne Zebranie może być zwołane na polecenie nadrzędnych władz związkowych (Zarząd Główny i Zarząd Okręgu) względnie na podstawie uchwały Zarządu Koła lub na żądanie $\frac{1}{3}$ liczby członków zwyczajnych danego Koła. Walne Zebranie, zwołane na żądanie członków, musi odbyć się najpóźniej w ciągu jednego miesiąca od daty otrzymania przez Zarząd Koła odnośnego wniosku.

§ 36.

Zarząd Koła.

1. Zarząd Koła kieruje Kołem z uwzględnieniem statutu, zarządzeń i poleceń władz nadzorczych.
2. Na pierwszym posiedzeniu, nowoobрани Zarząd Koła wybiera z pośród siebie wiceprezesa, sekretarza, zastępcę sekretarza, skarbnika, zastępcę skarbnika i ławnika.
3. Zarząd Koła może wyłonić komisje, zależnie od potrzeb Koła. W skład komisyj mogą wchodzić także członkowie Koła, nie należący do Zarządu Koła.
4. Posiedzenia Zarządu odbywają się conajmniej raz w miesiącu.
5. Wychodzące pisma, upoważnienia i okólniki podpisuje prezes i sekretarz Koła. W razie

nieobecności prezesa i sekretarza podpisują zastępcy.

6. Zobowiązania pieniężne, asygnowanie sum, pokwitowania oraz pełnomocnictwa natury finansowej na potrzeby Koła podpisuje oprócz prezesa i sekretarza także skarbnik.
7. Uchwały Zarządu zapadają większością głosów obecnych członków. Do ważności uchwał jest potrzebna conajmniej połowa członków Zarządu.

§ 37.

Miesięczne zebranie członków Koła.

W każdym miesiącu kalendarzowym, Zarząd Koła zwołać winien miesięczne zebranie członków Koła celem omówienia bieżących spraw organizacyjnych i rozpowszechnienia idei weterańskiej, z uwzględnieniem referatów naukowych, historii Polski i ustroju Państwa Polskiego.

§ 38.

Komisje Rewizyjne.

1. Komisje Rewizyjne przy wszystkich Zarządach władz Związku składają się z 3 członków i 3 zastępców.
2. Członkowie Komisji Rewizyjnych wybierani są na jeden rok.
3. Do właściwości ich należy sprawdzanie rachunkowości, dochodów i wydatków przynajmniej

na 2 tygodnie przed datą Walnego Zjazdu, lub odnośnego dorocznego zebrania, oraz w każdej chwili, o ile to uznają za potrzebne, lub na żądanie Zarządów Okręgów i Zarządu Głównego Związku. Komisje Rewizyjne mają prawo powoływania rzeczoznawców.

4. Sprawozdanie z odbytej rewizji i wniośki, Komisja przedstawia właściwemu Zarządowi w przeciągu tygodnia po dokonaniu rewizji. Protokoły i wnioski Komisji muszą być podpisane przez przewodniczącego i dwóch członków względnie zastępców, którzy brali udział w rewizji.

5. Dowody i akty kasowe oraz księgi inwentarzone władz Związku powinny być okazywane Komisji Rewizyjnej na żądanie przewodniczącego Komisji Rewizyjnej lub upoważnionego przezeń członka.

6. Komisje Rewizyjne składają corocznie na Walnych Zjazdach Delegatów Związku i Okręgów oraz na Walnych Zebraniach Kół sprawozdania ze swych czynności i wnoszą o udzielenie lub odmówienie absolutorjum odnośnemu Zarządowi.

§ 39.

Komisje weryfikacyjne.

1. Zarząd Główny władny jest organizować zgodnie z uchwałami walnych zjazdów delegatów Związku komisje weryfikacyjne z grona członków zwyczajnych Związku w składzie conajmniej 5 osób i 4 zastępców, wybranych na lat 2,

- których zatwierdzą Wojskowe Biura Historyczne przy odnośnych D. O. K. względnie w Warszawie.
2. Członkowie Komisji Weryfikacyjnej wybierają z pośród siebie przewodniczącego, zastępcę i sekretarza.
  3. Do zakresu działania Komisji Weryfikacyjnej należy przyznawanie kwalifikacji, „weterana” tj. członka zwyczajnego Związku, który wykazał swój czynny udział w walce zbrojnej o niepodległość Polski.
  4. W razie przyznania przez Komisję Weryfikacyjną członkowi Związku kwalifikacji weterańskich, nabywa tenże pełne prawa członka zwyczajnego Związku oraz prawo do dyplomu weryfikacyjnego, zaopatrzonego w podpisy przewodniczącego właściwej Komisji Weryfikacyjnej, prezesa i sekretarza Zarządu Głównego Związku oraz pieczęć Zarządu Głównego Związku.
  5. Protokół z posiedzeń Komisji Weryfikacyjnej spisuje się w osobnej księdze, a podpisują go obecni na posiedzeniu członkowie.
  6. Do ważności uchwał Komisji Weryfikacyjnej wymagana jest obecność przynajmniej 5 członków względnie zastępców. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów.
  7. Orzeczenia przyznające tytuł weterana przesyła Komisja wraz z załącznikami do Wojskowych Biur Historycznych przy D. O. K. w celu wciągnięcia weterana do kartoteki.

8. Szczegóły działalności Komisji Weryfikacyjnych Zarząd Główny może ustalić osobnymi regulaminami przy uwzględnieniu różnic działalności niepodległościowej członków Związku.

§ 40.

Związkowy Sąd Honorowy.

1. Przy Związku istnieje Sąd Honorowy Związkowy, którego zadaniem jest rozstrzyganie wszelkich sporów, wynikłych między członkami na terenie Związku.
2. Związkowy Sąd Honorowy składa się z przewodniczącego, 2 członków i 3 zastępców, wybieranych przez Walny Zjazd Delegatów Związku. W skład Sądu nie mogą wchodzić członkowie władz organizacyjnych Związku, w szczególności członkowie komisji rewizyjnych Związku.
3. Kadencja Sądu trwa jeden rok.
4. Uchwały zapadają większością głosów przy obecności 3 członków Sądu Honorowego.
5. Ustrój oraz sposób urzędowania Związkowego Sądu Honorowego normuje osobny regulamin, uchwalony przez Zarząd Główny.
6. Związkowy Sąd Honorowy składa sprawozdanie ze swej działalności na Walnym Zjeździe Delegatów Związku.
7. Zarząd Główny może powołać także Sądy Honorowe w Okręgach jako instancję 1-szą dla

rozstrzygnięcia wyżej wspomnianych spraw przy zastosowaniu analogicznych przepisów Związkowego Sądu Honorowego.

W razie skorzystania z tego uprawnienia działa Sąd Honorowy przy Zarządzie Głównym jako instancja II-ga.

Działalność Sądów Honorowych przy Zarządach Okręgów ustali wówczas Zarząd Główny osobnym regulaminem.

§ 41.

Komendanci Związku.

1. Do pomocy Zarządu Głównego ustanawia się „Komendanta Głównego” i jego zastępcę. Komendanta Głównego i jego zastępcę wybiera Zarząd Główny z grona członków zwyczajnych jednego z kół istniejących w siedzibie Zarządu Głównego.
2. Komendant Główny jest organem wykonawczym Zarządu Głównego, a podczas zjazdów, defilad, ćwiczeń itp. podporządkowany jest bezpośrednio prezesowi Zarządu Głównego względnie jego statutowemu zastępcy.
3. Zarząd Główny jest władny każdego czasu odwołać bez podania powodu komendanta głównego względnie jego zastępcę i powierzyć komendę główną innej osobie.
4. Komendant główny załatwia zleczone mu przez Zarząd Główny sprawy, związane z wychowa-

niem fizycznym i szkoleniem wojskowym członków Związku. Kieruje ćwiczeniami, defiladami i zbiórkami, które mają miejsce w siedzibie Zarządu Głównego i w tym celu wydaje rozkazy ustnie i na piśmie, kontroluje ich wypełnienie, przegląda oddziały itd.

5. Komendantem Związku względnie jego zastępcą może być członek zwyczajny, który służył w Wojsku Polskim i zna rozkazodawstwo wojskowe.
6. W sprawach pod punktem 4-tym, Komendant Główny pośredniczy między władzami Polskich Związków Obrońców Ojczyzny a Zarządem Głównym Związku.
7. W analogiczny sposób ustanawia się do pomocy Zarządu Okręgu Wojewódzkiego po jednym „Komendancie Wojewódzkim” i jego zastępcę, których wybiera Zarząd właściwego Okręgu.
8. Zarząd Koła może również powoływać, o ile zajdzie tego potrzeba, „Komendanta Koła” i jego zastępcę, do których stosuje się przez analogję przepisy wyżej wspomniane od punktu 1. do punktu 5.
9. Nie ma zastosowania do „Komendanta Wojewódzkiego” i „Komendanta Koła” przepis punktu 6.
10. Ponadto obowiązuje wszystkich Komendantów Związku osobny regulamin, który wyda Zarząd Główny.

§ 42.

Rozwiązanie Związku.

1. Rozwiązanie Związku może nastąpić w sposób ustalony rozporządzeniem o stowarzyszeniach lub też mocą Walnego Zjazdu Delegatów Związku.
2. W razie rozwiązania cały majątek Związku przejmuje Zarząd Główny Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny jako depozyt z tem, że ma być wręczony jako kapitał zakładowy grupie, która w przyszłości zechce wskrzesić Związek pod równobrzmiącą nazwą. Sztandary związkowe i wszelkie pamiątki złożyc należy jako depozyt do Muzeum Wojskowego w Poznaniu względnie w Warszawie.
3. W razie rozwiązania lub likwidacji Zarządu Okręgu lub Koła, cały majątek wraz z sztandarem przechodzi na własność i do dyspozycji Zarządu Głównego.

§ 43.

Statut niniejszy obowiązuje od chwili zarejestrowania go w Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu.

Na mocy decyzji Wojewody Poznańskiego z dnia 20 lipca 1934 r. Nr. B.P.V. 1a/128 wydanej na podstawie art. 21 Prawa o Stowarzyszeniach z dn. 27 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94,

poz. 808) wpisano do Rejestru Stowarzyszeń i Związków Poznańskiego Urzędu Wojewódzkiego pod nr. 301 stowarzyszenie pod nazwą:

Związek Weteranów Powstań Narodowych
Rzeczypospolitej Polskiej 1914/1919 r.

Poznań, dnia 20 lipca 1934 r.

(L. S.)

Za Wojewodę

(—) T. Bruniewski,

Naczelnik Wydziału Bezpieczeństwa.

